

NADLER HERBERT

VADÁSZNAPOK,
VADÁSZÉVEK

ELBESZÉLÉSEK ÉS NAPLÓJEGYZETEK
A SZERZŐ EREDETI FÉNYKÉPEIVEL

lazi
KÖNYVKIADÓ
Szeged

Reminiscere

Tahi, 1927. tavasz küszöbén

„Reminiscere... putzt die Gewehre” tartja a német vadászmondás, mert „Oculi... da kommen sie”. Hogy ki az, aki jön, azt vadászembernek nem kell magyarázni. Aligha akad olyan vadász, aki a tél elmúltával nem várja türelmetlenül annak a kedves kis vándornak az érkezését, amely mézesheteit tavaszonként nálunk, a magyar erdőkben tölti.

Nem is várja meg a vadász Oculi napját, hogy szalonkalesre kezdjen járni – hiszen a szalonka sem igazodik a kalendáriumhoz –, hanem a tavaszodás zsenge jeleire naponta esténként az erdőbe jár, mert nekünk, vadászoknak régtől fogva dicsőségünk az „első”-nek aggatóra fűzése.

A Pilis hegységben ez idén február utolsó napján szakadt vége a télnek, egy héttel azelőtt még szigorúan uralta a hegytetőket, és zordosan fenyegetőzött onnan a lapály felé. Az erdős hegyvidék alsó részeiről akkor már eltakarodott, de a széles hátú Bükktető és a sziklás Vöröskő tetején még fehérlett a hó s a zúzvara, még attól tartottunk, hogy a tél megint leereszkedik a magasból, és ismét hóval és faggal árasztja el a hegyek alját.

Érdekes volt a tél elmúlását nézni. Miként a tavasz alulról jövet kúszik fel lassan a hegyekre, a tél is a hegyoldalakon hátrál lépésről lépésre fölfelé. Napról napra került feljebb az a vonal, amely a tél uralmának alsó határát jelezte. Ezen a vonalon alul szürkén dísztelenkedett a vágás száraz, aszott növényzete, fölötte pedig hó borította a terepet, és ujjnyi vastag zúzvara lepett be minden gallyat, kórót és fűszálat.

A hegycsúcsok fehér bozontossága úgy festett, mint öregember fejének őszbe csavarodott haja.

Február havával együtt elmúlt a tél is. A hó, a jég és a fagy eltűnt, de az erdő ilyenkor még élettelennek látszik; a felületes szemlélő alig lát egyebet általános szürkeségnél, csupasz fáknál, száraz harasztnál és avarrá aszott fűnél. A tél már elmúlt, de mintha tavasz se volna még. Mintha a tél és a tavasz között valami olyan szünetféle volna, amilyen a színházi előadásnak két felvonása között van.

Néhány napig sűrű, sötét köd feküdt az erdőn, ami a dermedtség hangulatának komorságát még fokozta.

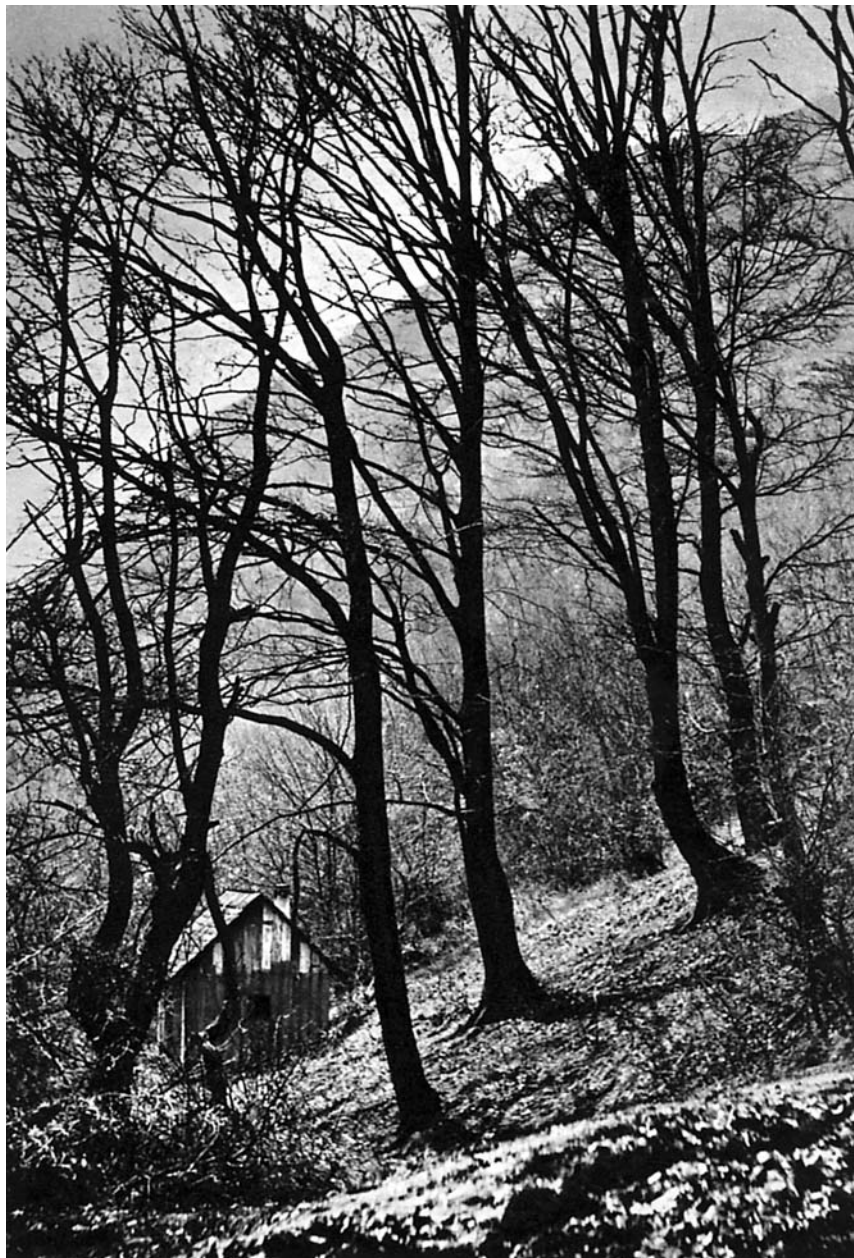
Pedig már tavaszodott! A természet minden jelenségét éberem figyelő vadász látja, hallja és érzi a változást, a tavasz szerény, óvatos jelentkezését, a lassú, de általános ébredést.

A február utolsó napját megelőző éjszakán vihar söpört végig a hegyeken, hajnalra eltűnt a köd, és napkelte után a páramentes, tiszta levegőben az erdő csupa tarka ragyogás volt. A vágásban a tölgy- és cserbokrok még nem hullatták le őszi, rozsdabarna lombjukat, a reggeli napsugarak narancssárga és vörös foltokat varázsoltak rá. A sárgásan megvilágított szürke sziklák kékes árnyékot vetettek a hegyoldalra, és a vágásban mindenfelé ezüstösen csillogtak a rekettyefűz barkái.

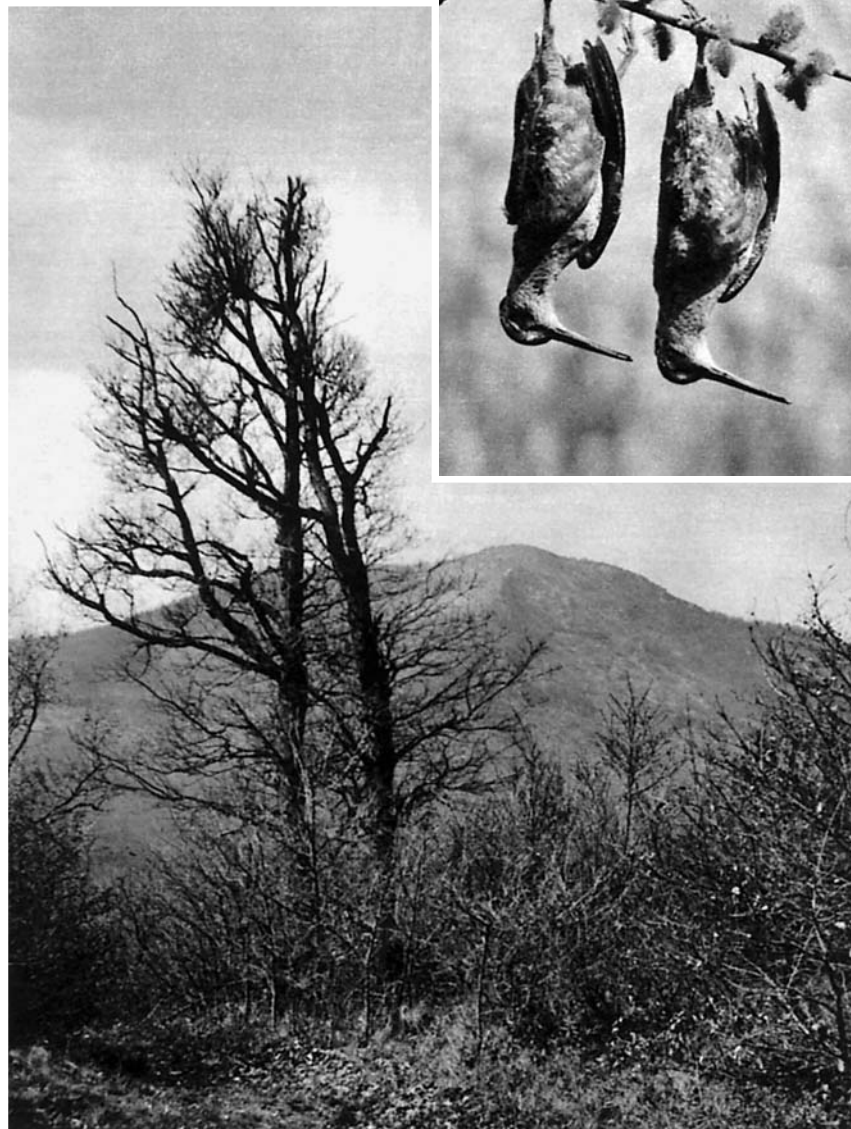
Zöldellést ugyan még alig lehetett látni – csak a hidegnek bámulatosan ellent álló szeder indáin maradt meg az elmúlt évi zöld levelek egy része –, de a somnak halványsárga virágrügyei már pattanásig megduzzadtak, a földet takaró haraszt alól helyenként kilátszott a zöld moha, és szerényen bújt elő a tavaszi kankalin levele; nyíló hóvirágot pedig már régen láthatott az, aki tudta, hol keresse.

Az erdőt járva egyre több jelét láttam a kikeletnek. Erdőnk téli vendégei, a fenyvesrigók már régen eltávoztak; a télen minduntalan halott kedves cserregésük szinte hiányzott. Ilyenkor már lent vannak a lapályon, ahol nagy seregekbe verődve lepik el a Duna menti réteket és tarlókat.

Napközben a Hétvályú-forrásnál vadászkunyhómban pihenve a kályhában a tüzet ugyan egész nap élesztgettem, de a kunyhó ajtaját kitértam, hogy besüssön a nap a kis deszkabodéba, ahol a télen bizony sokat fáztunk.

Vadászkunyhóm a Hétvályú-forrásnál

Oculi körül a Vöröskő alatt

A február végi meleg napsütést aztán néhány napos barátságtalan, ködös, hideg idő követte. A tavasz csak lassan, nagyon lassan kap erőre! De mielőtt még március első hete letelt, a Pilis hegyvidéke megint meleg napfényben fürdött, és hajnalonként disznóra cserkelve is csak a szalonkákön járt az eszem.

Reggeli sétáim alkalmával mostanában az őzeket nézegetem. Március elején még vastag téli bundában járnak, és hófehér a tükriük. Igen derék bakot láttam! Ennek már megnőtt az új fejdísz. Tavasz végére vagy a nyárra a vadásznak jó trófeát ígérve már magasan a fülén fölül ékeskedik még barkás, hatos agancsa, amely ilyenkor olyan szürke, bársonyos, puha, bolyhos, mint a fűz barkája.

Napnyugta táján olyan helyen ülök lesbe, ahol a télen egy erős vadkan járt. Ott, ahol két héttel ezelőtt a halálos némaság még nyomasztóan hatott az emberre, és keményre fagyott a föld, ugyancsak feltűnő a változás. Körülöttem a vágásban a cinkék és az őszapók vígan csipogva röpködnek ágról ágra, valahonnan messziről a fekete rigó dala hallik, fácánkakasok rikácsolnak a közelemben, és a nedves erdőtalaj sajátos szaga terjed a levegőben.

Tavaszodik! Az egész természet csupa ébredés, készülődés, csupa ígéret. Csak szalonka kellene még, hogy a tavaszi hangulat teljessé váljék.

A disznót hiába várom. Alighanem az időjárásnak és a vele járó sokféle körülménynek megváltozása okozza, hogy az öreg kan is felhagyott téli szokásaival, és másfelé jár. Még egy-két esti lest és reggeli cserkészetet neki szánok, aztán Reminiscere napján egy időre szegre akasztom golyóspuskámat, és a seréteset veszem elő, mert bár a szalonka jóval később érkezik a Pilisbe, mint a dunántúli sík erdőkbé, Oculi napjára mégiscsak meg kell jönnie ide is.

Reminiscere napja a vadásznak ősidők óta a tavasz ébredését, a szalonkavadászatra készülődés idejét jelenti, s bár a szalonka több helyütt és igen gyakran nem igazodik Oculi napjához, hanem korábban vagy később érkezik, mégis örök életű marad az a régi német vadászmondás, hogy:

„Reminiscere... putzt die Gewehre.”

Tartalom

Reminiscere	5
Virágvasárnap körül	10
Ózbakok	20
Szarvasbógés idején	66
Ünnepnapok	73
Októberi cserkészzet	82
Lombhullás után	88
Őszutó a Hortobágyon	98
Vadásznaplójegyzetek	107
Téli vadásznapiok	160
Szalonkalesen	178
A vöröskői bak története	182
A szilosi remete	214
Pókhálók	222
A sárga bak	229
Szeptember elején	251
Egy őszi reggel Somogyban	258
Ködben	266